

INGE SPRUIT - 50 JAAR PRETTIG WONEN AAN DE RAND VAN DE PROFBURGWijk

Inge Spruit werd in het laatste oorlogsjaar als evacu e even buiten Arnhem geboren. Zij is een enthousiaste buurtbewoner van ruim tachtig jaar en deelt graag haar herinneringen met buurtgenoten.

Herinneringen uit de jeugdijaren

Inge heeft haar jeugd doorgebracht op zoveel verschillende plekken dat ze weinig banden ontwikkelde met de plaatsen waar ze verbleef. Haar oudste herinneringen liggen in Paramaribo. Daar woonde ze wat langer, evenals in Goes, en met plezier. In de jaren zestig kwam ze voor haar studie naar Leiden en wilde na haar afstuderen het liefst een baan in Latijns Amerika. Onthutsend genoeg werd ze een paar keer afgewezen omdat ze getrouwd was en “..... getrouwde vrouwen krijgen kinderen”. Dat kon door ambtenaren halverwege de

jaren zestig van de vorige eeuw (de ‘roerige jaren zestig’ begonnen pas in 1968) nog openlijk zo gezegd worden. In arren moede solliciteerde ze dan maar, met succes, op een baan als medisch socioloog/epidemioloog bij de medische faculteit in Leiden en werkte daar, ook als moeder, in een fulltime baan. Parttime banen voor getrouwde vrouwen waren er toen niet of nauwelijks en zeker niet in die faculteit, toen een echt mannenbolwerk.

Toen ze na haar afstuderen haar kamer in het studentenhuus aan de Zoeterwoudsesingel uit moest woonde Inge een paar maanden op een woonarkje in Oegstgeest richting Kagerplassen. Het was er primitief en klein, er was bijv. geen gas, stromend water of een wc. Daar stond tegenover dat ze een fantastisch vrij uitzicht had over de weilanden. En: “als je wakker werd zwommen de eenden langs je hoofdkussen voorbij.” Omdat haar man de ark erg spartaans vond, verhuisde ze naar een bovenhuus aan de Prins Frederikstraat (Leiden-Noord). Dat was prettig wat betreft woonruimte en comfort, maar Inge vond het een steenwoestijn t.o.v. de plek van de woonark.

In maart 1976 kochten Inge en haar man voor minder dan 200.000 gulden in de profburgwijk een huus met tuin aan de Zoeterwoudsesingel 29, op de hoek met de Lammenschansweg, heerlijk in het groen.

Zoeterwoudsesingel 29: van Zoeterwoude naar Leiden

De woning van Inge dateert van eind 19^e eeuw en bestaat feitelijk uit drie kleine huisjes die aan elkaar zijn gebouwd. Het gebied hoorde tot 1896 tot het grondgebied van de gemeente Zoeterwoude en had toen nog een uitgesproken landelijk karakter. Daarna werd het gemeente Leiden.

Het huis sloot aan de kant van de huidige Lammenschansweg, het toenmalige Filosofenpad, aan op een rij eenvoudige kleine arbeidershuisjes. Zie foto uit 1920 en een oude advertentie waarin één van de huisjes te huur werd aangeboden.

Verhuurd voor f 0.70 per week.
N°. 6. Een HUIS, ERF en TUIN te Zoeterwoude, aan het Filosofenpad, uitkomende aan den Singel, tusschen de voormalige Koe- en Hoo-gewoerdspoorten der stad Leiden, Wijk H, N°. 17, groot 9 aren, 80 centiaeren.

De arbeidershuisjes zijn inmiddels afgebroken, m.u.v. het eerste huisje aldaar, dat nu onderdeel is van het huis van Inge.

Het Filosofenpad liep destijds via de velden zuidwaarts van de Zoeterwoudsesingel richting het huidige station Lammenschans en Voorschoten.

1920 (ca.) Filosofenpad gezien van Zoeterwoudsesingel naar het zuiden. Rechts het buiten Zuidwijk, nu de Lammerschansweg.

Bron: Erfgoed Leiden

In de negentiende eeuw was er ter hoogte van Zoeterwoudsesingel nog geen brug over de singel naar het centrum van Leiden. Die brug (de huidige Jan van Houtbrug) is pas in 1923 aangelegd, tegelijk met de aanleg van de trambaan. In 1934 werd de Lammenschansweg aangelegd en de Zoeterwoudsesingel geasfalteerd. De Filosofensloot werd in 1940 gedempt en het Filosofenpad werd een ventweg.

Op de foto uit ca. 1875, genomen vanuit het centrum van Leiden, het huis hoek Zoeterwoudsesingel 29 met het Filosofenpad en rechts de Filosofensloot. Aan de rechterkant van de foto is nog net zichtbaar de theekoepel van het buiten Zuiderwijk. Bron: Beeldbank HVOL Leiden

Door het toenemende verkeer werd de kruising van de Zoeterwoudsesingel met de Lammenschansweg, net voor de Jan van Houtbrug, erg gevaarlijk o.a. voor kinderen (zoals haar eigen zontje) die na schooltijd van de Montessori kleuterschool net buiten de wijk naar de kinderopvang (het Peuterpalet) op de Zoeterwoudsesingel 98-99 moesten. Met een hele rij kleuters was het voor de juf

Zoeterwoudsesingel 29 hoek Lammenschansweg 2 (ca. 1930-1940). Bron: beeldbank HVOL

een hele klus om veilig aan de overkant te komen. Inge herinnert zich de handtekeningenactie die ze in 1979 is gestart om te pleiten voor een veilige oversteek met stoplichten, zowel voor de kinderen als de ouders van de Lorentzhof, en vervolgens haar brief aan de gemeente. Verkeers(on)veiligheid op de Lammenschansweg was ook toen actueel.

Een schilderachtig maar behoorlijk verkrot huis

Toen Inge en haar man het huis aan de Zoeterwoudsesingel kochten was het in zeer slechte staat. Geen dakbeschot en halfsteens buitenmuren. Geen badkamer, de douche zat in een kast met een elektrische straalkachel. De kamermuren waren betengeld. Het elektra werd afgekeurd want de draden liepen door ijzeren leidingen. De fundamenten waren slecht van kwaliteit en voor elk van de drie huisjes anders. De tuin was van de weg afgescheiden met een laag hekje. Je kon zo de tuin in kijken, zonder enige privacy. Als het gezin in de tuin wilde eten wenste half Leiden hen smakelijk eten. Maar als ze boodschappen ging doen (bv bij het bakkertje op de hoek Jan van de Houtkade-Korevaarstraat, nu een café) kon ze de tuindeuren gewoon open laten staan. Melk werd door Van Schie nog aan huis bezorgd en er was een hulppostkantoortje in de wijk en allerlei andere winkels die het een levendige wijk maakten.

Tegenwoordig is de tuin door afscheiding met een hoge heg uit het zicht verdwenen.

Bij aankoop van het huis vertrok de eigenaar, maar bleef op de zolderverdieping zijn schoonzus als huurder achter. De vrouw was stokdoof, waardoor de TV al vanaf de Jan van Houtbrug te horen was. De aanleg van een ringleiding (een technische voorziening die er voor zorgt dat slechthorenden het geluid rechtstreeks binnenkrijgen op hun hoorapparaat) was een uitkomst waardoor de geluidsoverlast voorbij was. De vrouw was slecht ter been en kon steeds moeilijker de trap op en af. Ze werd verzorgd door een buurvrouw, die de sleutel had. De eerste dag dat Inge er woonde en zij en haar man in pyjama in de gang liepen werd ineens de sleutel in de buitendeur omgedraaid. Het bleek de buurvrouw van nummer 30 te zijn die zich over die schoonzus ontfermde. Inge gaf aan dat ze de zorgzaamheid op prijs stelde maar wilde dat de buurvrouw de sleutel zou inleveren en voortaan zou aanbellen als ze binnen wilde komen. Ze voelde zich zeer beledigd. Het bijna-conflict werd al snel opgelost door bemiddeling van mevrouw Joosten, die zelf een paar huizen verder woonde en iedereen kende.

Er was alleen beneden een (kleine) wc. Omdat de huurster van de bovenverdieping zo slecht de trap af kon deed ze haar behoefte niet beneden, maar in een kattenbak die ze via het raam op zolder leeg kiepte in de voortuin. Heel onsmakelijk. Ze deed dat met de handen waarmee ze later het zoontje van Inge aaide. Geleidelijk ging haar gezondheid zo achteruit dat haar broer een verzorgingshuis voor haar regelde.

1961 Filosofenpad, huis met nog niet herstelde brandsporen (kleurendia Balthus (Balt)Bartholomeus Marie Jansen). Let op de openstaande deur naar de verdieping boven de keuken, te zien tussen de regenpijpen, zou het toch een voorraadzolder geweest kunnen zijn? Met een soort laaddeur voor bloembollen? (Oude Leidenaars zeiden dat)

Van de drie huisjes die Inge nu bewoont was een deel van het achterste huisje aan de Lammenschanskant eind jaren vijftig afgebrand. Zie foto uit 1961.

De zolder boven dat afgebrande stuk was onderdeel van het huis dat Inge kocht. De afgebrande 'kamer' daar onder werd echter dichtgemetseld en bleef eigendom van de gemeente. Dat deel kon Inge er later apart bij kopen (met een nieuwe

hypotheek). Vanwege de onhandige indeling werd dat verbouwd tot een heerlijke grote badkamer.

De man van Inge heeft het huis in al die jaren eigenhandig opgeknapt en met vooruitziende blik daarbij ook de muren geïsoleerd. Ze hadden daarbij vaak en veel discussie met de gemeente over verbetering van het huis, o.a. bij plannen voor dubbel glas en zonnepanelen. Zoals Inge het samenvat: "het is geen feest om een gemeentelijk monument te zijn".

Rioolgemaal

Op een deel van het terrein van de afgebroken arbeidershuisjes werd in 1972 een nieuw rioolgemaal in gebruik genomen dat de functie overnam van het monumentale rioolgebouw uit 1935 op de hoek Geregracht 50 met het Plantsoen.

Het nieuwe rioolgemaal grensde aan de tuinen van het huis van Inge en dat van haar burens. Na aanpassing van de capaciteit van heeft het oude gemaal aan de Geregracht de functie van het gemaal aan de Lammenschansweg weer overgenomen. Inge kon in de jaren '80 aan die kant een kleine strook grond naast haar huis van de gemeente kopen. Die is nu in gebruik als krappe parkeerruimte met uitrit naar de ventweg van de Lammenschansweg.

Omdat de ventweg vanaf de Lorentzkade tot de Lammenschansweg lange tijd twee-richting verkeer was en er aan beide kanten geparkeerd kon worden was het erg lastig om de auto in- en uit de uitrit te rijden. Intensieve discussie met de gemeente heeft uiteindelijk tot een oplossing geleid en nu parkeren de auto's aan de overkant van de ventweg. De parkeerruimte met de hekafsluiting vormt nu ook een buffer met de in uitvoering zijnde nieuwbouw van een rijtje eengezinshuizen en seniorenwoningen aan de Lammenschansweg.

Huis van Inge (foto 1990).

Prettige buurt

Inge vindt het een prettig buurt. De mensen gaan goed met elkaar om, maar laten elkaar vrij. In de late jaren 70 was er ook leuk contact met de meisjes uit het Sint Lidwinahuis op nummer 34, dat werd toen nog gerund door nonnen. De meisjes noemden het huis van Inge 'het huis van Sneeuwwitje' en vroegen 's zomers regelmatig of ze 'met de baby' in de tuin mochten spelen. Dat

mocht tot er professionele jeugdzorg in het Sint Lidwinahuis kwam, die contact met de buurt verbood. In 2016 is de instelling verkocht en grondig verbouwd tot een wooncomplex met eengezinswoningen en appartementen.

Aan de overkant op de hoek van de Jan van Houtkade met de Korevaarstraat zit een café. Daar had Inge in het verleden enige tijd veel geluidsoverlast van maar dat is verleden tijd sinds er een nieuwe eigenaar is. Als er een enkele keer teveel geluid is gaat ze er langs en dan gaat de muziek gelijk zachter.

De man van Inge had meer dan Inge contact met de burens die woonden op het deel tot aan en in de Lorentzhof. Omdat ze fulltime werkte had Inge tot haar pensionering minder contact met de buurt. Dat is nu anders en met de mensen op de Zoeterwoudsesingel (het deel tussen het parkje bij Trigon en de Lammenschansweg) is er jaarlijks een buurtborrel met nieuwjaar, steeds bij iemand anders thuis. De burens van het appartementencomplex duiken met nieuwjaar in de singel en trakteren de buurt daarna op chocolademelk. In de buurt zijn er aan de Lammenschanskant nogal wat bouwplannen in uitvoering. De buurt wordt daarbij goed en tijdig geïnformeerd en betrokken zoals bij het in uitvoering zijnde nieuwbouwproject achter haar huis. Er is wel overlast maar Inge heeft er begrip voor: "want er zijn natuurlijk woningen nodig". Dit project is heel wat beter dan het dwaze plan van de gemeente uit de jaren '70 om haar huis te onteigenen en op die plaats een hoge flat te bouwen".

Nooit meer weg

Inge geniet nu al bijna 50 jaar van haar woning en de buurt. Toen ze op Zoeterwoudsesingel 29 ging wonen had ze het idee dat ze "eindelijk was geland". Dat verklaart waarom ze er niet meer weg wil.

Najaar 2025

Meer informatie

Inge haalt historische informatie o.a. uit de websites van Erfgoed Leiden, HVOL en ook uit "De vermakelijke Leidsche Buiten-Cingels". Leuk om daar nog eens te grasduinen. De geschiedenis van het deel van de Zoeterwoudsesingel waar Inge woont wordt momenteel uitgezocht en op schrift gezet door buurtgenoot Jos Versteegen. Daarnaast werken buurtgenoten Wido La Heij en Simone Akerboom aan de geschiedschrijving van het deel van de Zoeterwoudsesingel richting Hoge Rijndijk.